

Эканоміка павінна "пазялянець"

Эканамічны рост без шкоды для наваколля, зніжэнне энергаспажывання ў жыллі да 90 кілават на квадратны метр, стварэнне 166 электразарадных станцый для аўто да канца года і дзевяцenne аднаўляльных крыніц энергіі да 9% у энергабалансе краіны да 2030-га — такія мэты ставяць перад сабой арганізацыі і ведамствы Беларусі на шляху развіцця зялёнай эканомікі

Грашовы эффект з мінімальным уздзеяннем

Элементы «азелянення» эканомікі, згодна з Нацыянальным планам дзеянняў па яе развіцці, уключаюць у сябе электратранспарт, гарадскую мабільнасць, «разумны гарады», арганічную сельскую гаспадарку і экалагічны турызм. Комплексны дакумент уяўляе з сябе дарожную карту таго, якім чынам будзе адбывацца экалагі-зацыя эканомікі ў краіне.

— Сёння мы падыходзім да канца рэалізацыі даволі доўгага працэсу, падчас якога як з удзелам міжнародных партнёраў, так і самастойна Беларусь звяртае ўвагу на неабходнасць эканамічнага росту, які не будзе рэалізоўвацца са шкодай для наваколля, — заўважыла Кацярына Кузняцова, начальнік галоўнага ўгіраўлення экалагічнай палітыкі, міжнароднага супрацоўніцтва і навукі Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Беларусь — Зялёная эканоміка імкнецца прымірыць эканамічны рост і захаванне прыроднага асяродку — пры мінімальным уздзеянні на наваколле.

План разлічаны да 2030 года і ўключае ў сябе некалькі катэгорый. Напрыклад, стварэнне ўмоў для ўстойлівага спажывання і вытворчасці, каб і снажывец, і вытворца эканомна ставіліся да прыродных рэсурсаў. 30% мерапрыемстваў, якія прадугледжаны дакументам, ужо выкананы, і даволі паспяхова, 70% — у працэсе рэалізацыі, кажуць спецыялісты. Яны ж раяць звярнуць увагу на ахоўныя тэрыторыі краіны, якіх у

Беларусі больш за 9% і ад якіх можна атрымліваць дадатковы прыбытак.

— Тое, што мы захоўваем біялагічную і ландшафтную разнастайнасць, — добра. Аднак мы можам атрымліваць эканамічны эффект і пры гэтым вытрымліваць мінімізацыю ўздзеяння на гэтыя тэрыторыі, — кажа Кацярына Кузняцова.

Электрааўто і турыстычныя электробусы

Дасягненні краіны ў развіцці зялёнай эканомікі нацвярджаюцца міжнароднымі таварыствамі і адлюстроўваюцца ў экалагічных рэйтынггах. Летась у індэксе дасягнення глабальных мэтаў устойлівага развіцця Беларусь заняла 23-е месца сярод больш чым 170 краін. А па індэксе эфектыўнасці намаганняў у сферы аховы клімату наша краіна на 29-м месцы. Сем з сямнаццаці мэтаў устойлівага развіцця — экалагічныя, і шмат у чым дзякуючы дасягненням у экалагічных мэтах наша краіна атрымала такі высокі бал, канстатуе Надзея Батава, загадчыца сектара экалага-эканамічных праблем Інстытута эканомікі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусь:

— У межах развіцця электратранспарту да 2022 года будзе выпушчаны нершы электрамабіль айчыннай зборкі на базе кітайскага. У краіне курсе больш за 80 электробусаў, у тым ліку турыстычныя электробусы на тэрыторыі заказнікаў. На аўтазапраўках «Беларуснафты» ўжо дзейнічаюць 84 электразарадныя станцыі. Да канца года з'явіцца яшчэ 166. Па тэмпах развіцця такіх станцый мы апераджаем Эстонію, якая доўгі час была сусветным лідарам гэтага кірунку.

Яшчэ на пачатку 2015-га ў краіне было 27 электрамабільяў, цяпер іх больш за 240. Акрамя падтрымкі на дзяржузроўні, павелічэнню колькасці электратранспарту спрыяе і тое, што яго ўладальнікі вызвалены ад выплаты дзяржпошліны і падатку на дабаўлены кошт.

«Зялёныя гарады» і бясплатныя рэсурсы

На ўзмацненне зялёнага сектара эканомікі працуюць розныя ведамствы. У Акадэміі навук, напрыклад, вывучаюць праблемы глыбіннай перапрацоўкі торфу для атрымання ўгнаенняў, бо паліць торф цяпер — недапушчальная раскоша. Даследаванні па другасным забалочванні месцаў выпрацаваных тарфянікаў паказваюць, што тэта дазволіць пазбегнуць узгарання такіх мясцін і надасць ім другое жыццё, расказвае Людміла Краўчук, вядучая навуковая супрацоўніца лабараторыі аптымізацыі геасістэм Інстытута прыродакарыстання Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі.

А Закон аб вытворчасці і абарачэнні арганічнай прадукцыі, які арыентаваны на экспарт і ўступіць у сілу ў канцы гэтага года, задасць рамачныя ўмовы развіцця гэтага кірунку і дасць дадатковы імпульс яго развіццю, лічыць Надзея Батава:

— Пакуль жа ў краіне толькі 27 сертыфікаваных вытворцаў арганічнай прадукцыі, у тым ліку прадпрыемствы, якія прымаюць і нарыхтоўваюць ягады, дзікарослую прадукцыю, бярозавік і сельгаспрадукцыю.

Не менш цікавым стане будаўніцтва першага рэсурсанезалежнага домапарку, які будзе працаваць на аль тэрнатыўных крыніцах энергіі. Яго аўтары абяцаюць, што жыхарам не давядзецца плаціць за цягло і электрычнасць. Калі ўсё атрымаецца, гэта будзе сапраўды прарыв у экабудаўніцтве, лічаць спецыялісты.

Ірына Усава, кіраўніца гіраек-та «Зялёныя гарады», прадстаўніца Праграмы развіцця ААН у Беларусі, адзначыла, што ў межах праекта яны працуюць на мясцовым узроўні з гарадскімі адміністрацыямі, таму што большасць насельніцтва жыве менавіта на тэрыторыях сярэдніх і малых гарадоў:

— Мы распрацоўваем стратэгічнае бачанне развіцця нашых гарадоў: Полацка, Наваполацка, Навагрудка; дапамагаем ім рэалізаваць пілотныя праекты па павышэнні энергаэфектыўнасці. У Навагрудку, напрыклад, гэта сістэма разумнага вулічнага асвятлення і емартсістэма спажывання рэсурсаў для жылога дома. Пытанні развіцця гарадской мабільнасці нраз веларух — у Полацку і Наваполацку. Да праекта «Зялёныя гарады» нядаўна

далучыліся Гарадок, Зэльва, Крычаў і Карма. Для іх распрацоўваецца план зялёнага горадабудаўніцтва. Тым не менш, напанаваўшы шмат інавацыйных цікавых ідэй у будаўніцтве зялёнага горада, неабходна шукаць сродкі для рэалізацыі гэтых праектаў. Таму пытанне, звязанае з «зялёнымі фінансамі», павінна выходзіць на першы план. Каб прасоўваць новыя экатэхналогіі ў краіне, трэба рабіць чарговы крок па распрацоўцы крытэрыяў экалагічнасці і энергаэфектыўнасці, уіэўнена яна.

Аднаўляльныя крыніцы энергіі

Важная роля ў энергаэфектыўнасці адводзіцца таксама аднаўляльным крыніцам энергіі: ветру, сонцу і вадзе. У Германіі ды Італіі гэтыя рэсурсы займаюць 15% у энергабалансе краін і, адпаведна, робяць унёсак у экалагізацыю, падзяліўся меркаваннямі Леанід Паляшчук, намеснік дырэктара Дэпартамента па энергаэфектыўнасці Дзяржаўнага камітэта па стандартызацыі Беларусі:

— У Беларусі створана пакуль каля 6,2% (каля 400 МВт) магутнасцяў на аднаўляльных крыніцах энергіі. Да 2030 года мяркуецца дасягнуць 9%. Аднак гэта ўсё яшчэ не 15%, якія дазваляць развівацца ў межах зялёнай эканомікі.

У сферы жыллёва-камунальнай гаспадаркі мадэрнізацыя жылля дасць магчымасць знізіць энергаспажыванне на 40% і давесці ў далейшым гэты паказчык да 90 кВт на квадратны метр замест цяперашніх 200 кВт. Праўда, ужо існуюць пілотныя праекты ў Магілёўскай і Гродзенскай абласцях, дзе гэты ўзровень — 25 кВт на квадратны метр, заўважыў спецыяліст.

— Вялікую ролю ў павышэнні энергаэфектыўнасці будзе адыгрываць укараненне прынцыпаў дзяржаўных зялёных закупак, калі дзяржава ўвядзе пэўныя патрабаванні да вытворчасці на тэрыторыі краіны, да продажу спажываўца тавараў і аказання паслуг, якія будуць адпавядаць пэўным экалагічным крытэрыям і патрабаванням па энергаэфектыўнасці, — перакананы Андрэй Мінянкоў, начальнік аддзела навукова-тэхнічнай палітыкі і знешнеэканамічных сувязяў Дэпартамента па энергаэфектыўнасці Дзяржаўнага камітэта па стандартызацыі Беларусі.

Прыкладам павышэння энергаэфектыўнасці службы таксама пераход кацельняў на драўніннае паліва і павышэнне такой эфектыўнасці ў новым жыллі. За кошт росту цаны на паліва (на 8-17%) энергаснажыванне ў доме змяншаецца ў два-чатыры разы і дазваляе выкарыстоўваць энергію аднаўляльных крыніц. А вось павысіць энергаэфектыўнасць у існуючым жыллі мяркуюць, далучыўшы да працэсу саміх грамадзян і іх сродкі, дзеля чаго рыхтуецца адпаведны праект.

Ірына СІДАРОК

Источник: Беларусь. — 2019. — № 8. — С. 12-13.